

TMMOB
ŞEHİR PLANCILARI ODASI

DÖNEM
ÇALIŞMA PROGRAMI
(2024-2026)

TMMOB
Şehir Plancıları Odası

33. Dönem Genel Merkez Yönetim Kurulu

Başkan	Akif Burak ATLAR
II. Başkan	Çiğdem ÜNAL
Genel Sekreter	Zafer MUTLUER
Genel Sayman	Ayhan ERDOĞAN
Üye	Duygu CİHANGER MEDEIROS RIBEIRO
Üye	Hakan ÜNLÜ
Üye	Özlem YALÇINKAYA
Üye	Ayşecan AKŞİT
Üye	Doğan DURSUN
Üye	Emel KARAKAYA AYALP
Üye	Funda YÖRÜK
Üye	İdil AKYOL KOÇHAN
Üye	Ömer DURSUNÜSTÜN
Üye	Uğur KASIMOĞLU

Giriş

Bu çalışma programının amacı TMMOB Şehir Plancıları Odası 33. Dönem çalışmalarına yön verecek ilke, hedef ve yöntemleri belirleyerek; akılcı, bilimsel ve tarihsel birikimle oluşmuş mesleki etik ilkelerimiz çerçevesinde bir mesleki uygulama ve eğitim alanı oluşturmaya dönük faaliyetleri ve yaklaşımı ortaya koymaktır.

TMMOB Şehir Plancıları Odası 33. Dönem faaliyetlerinde;

- Meslek alanımızı ve meslektaşlarımızın haklarını savunmak,
- Genel Merkez ile Şubeler arasında yürütülen ortak çalışmaları arttırmak,
- Kent planlama çalışmalarında; kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, meslek odaları ve kentin tüm paydaşları ile işbirliği içinde çalışarak bilimsel, hukuki ve teknik temellere dayandırılan görüş ve öneriler geliştirmek, elde edilen çalışma sonuçlarını üyeler ve kamuoyuyla paylaşmak,
- Mesleki faaliyet alanlarımızı ve alt uzmanlık alanlarımızı geliştirmeye yönelik çalışmalar yürütmek,
- Kentlerimizde şehircilik ilke ve esaslarını dikkate alarak, kamu yararı gözeterek, kamusal değerlerimizin kuşaklar ötesi yarar çerçevesinde korunmasını esas alan, ekosistemin tüm bileşenlerini gözetken, sağlıklı, adil, güvenli yaşam alanları oluşturulmasına esas çalışmalar yapmak,

Mesleki etik ve ilkeler çerçevesinde kamu yararı odaklı planlama anlayışının zayıfladığı, doğal değerlerin rant odaklı müdahalelerle tahrip edildiği, bilimsel ve teknik kriterler yerine subjektif değer yargılarının baskın hale geldiği, mekansal ve toplumsal adaletin sağlanamadığı, siyasi karar çevrelerinin eğilim ve istekleri doğrultusunda rant odaklı mekansal kararların alındığı hakim planlama pratikleri karşısında, meslek odamıza önemli görevler düşmektedir. Bu bilinçle, 33. Dönem içerisinde, sonraki bölümlerde aktarılacak olan değerlendirme ve tespitler ışığında meslek alanımızı, meslektaşlarımızı ve doğal ve kültürel kamusal değerlerimizi önceleyen faaliyetler yürütmek dönemimizin temel hedefi olacaktır.

Bu doğrultuda, hazırlanan TMMOB Şehir Plancıları Odası 33. Dönem'e ilişkin Çalışma Raporu beş (5) bölümden oluşmaktadır;

1- Genel Değerlendirme

2- Adil, Güvenli ve Sağlıklı Bir Çevrede Yaşam Hakkına Dair Çalışmalar

3- Meslek Alanı ve Meslektaşlarımıza Yönelik Çalışmalar

4- Örgütlenme

5- Diğer Kurum ve Örgütlerle İlişkiler

ana hedeflerimizdir.

1. Genel Değerlendirme

Ülkemizde uzun yıllar uygulanan kalkınmacı politikalar, bölgesel eşitsizliklerin giderilmesi amacı başta olmak üzere, özellikle eğitim ve sağlık altyapısında, tarımda ve sanayide yapılan atılımlarla sosyal, kültürel ve ekonomik birçok unsuru bir arada geliştirmiş, buna bağlı -aynı zamanda bunun bir yansıması- olarak planlı bir kentleşme süreci yaşanmıştır. 1980 sonrasında, ülkemizde de tam olarak hakim olan neoliberal uygulamalar sanayi, ulaşım, enerji gibi büyük altyapı yatırımlarıyla kentleşme pratiğimizin ilişkisini koparmış; kalkınmacı ve toplumsal hedeflerden uzak ve bölgesel eşitsizlikleri büyütecek şekilde proje bazlı yatırımlarla bugünkü ülke ve kent desenimiz ortaya çıkmıştır.

2000'li yılların başında merkezi ve yerel iktidarın tek elde toplanması, küresel sermaye için 'istikrar' anlamına gelmiş ve ülkemiz, dünyadaki sıcak para bolluğu içinde yeni bir yatırım alanına dönüşmüştür. Bu dönemde artan GSYH her ne kadar hızlı büyüme olarak yorumlansa da, arka planında ihaleler ve rant ile özdeşleşen adaletsiz paylaşımı büyütülmüştür. Bugün ise büyük şirketlerin istisnalarla, mevzuat değişiklikleriyle

kolaylaştırılan(!) yatırımları, hiçbir kamu yararı amacı taşımayan mega projeler ve inşaat sektörünün ana sektöre dönüşmesiyle büyüyen ancak gelişemeyen kentlerimizde iklim, barınma, gıda, halk sağlığı ve afetler hakkında atılan ya da atılacağı söylenen adımlar yine aynı adaletsizliği beslemektedir.

Kentlerimiz kullanmasak da parasını ödemek zorunda kaldığımız, bu şekilde geleceğimizin de ipotek altına alındığı şehir hastaneleri ve yollarla, sadece inşaat alanı olarak 'en büyüğü' olabilen, kentle ve yurttaşla ilişki kuramayan ancak kendine mecbur bıraktıran kurumlarla, birbiriyle hiçbir bağlantısı bulunmayan, yeni rant alanları yaratmak dışında bir sonucu olmayan yatırımlarla şekillenirken, emeğimiz, geleceğimiz, yaşam alanlarımız gasp edilmiştir. Bunlara ek olarak, tüm bu yatırımların ihtiyaçlarını gidermek için yine sermayenin emrine amade enerji santralleri, madenler ve taş ocaklarının bedellerini kuruyan dereler, yok edilen toprak ve kirlenen havamızla, sağlığımızla ve yok edilen doğal çevremizle ödüyoruz.

Ülkemizde, özellikle son 20 yılda, merkezi planlama kurumlarının lağvedilmesi, planlama yetkilerinin çok parçalı ve dağınık hale getirilmesi, kamusal alanlarımızın ve doğal değerlerimizin rant edinimi odaklı müdahalelere açık hale getirilmesi; inşaat odaklı iktisadi kalkınma paradigmasına paralel olarak planlama meslek alanı da sermaye istekleri karşısında araçsallaşmış, mesleki etik ilkeler yerine siyasi karar çevrelerinin eğilim ve istekleri karar alma süreçlerinde temel belirleyen olmuştur.

Uzun erimli, teknik ve bilimsel verilerden yararlanarak üretilen çözümleri mekansallaştırmayı hedefleyen kapsamlı planlama anlayışı terk edilerek, noktasal, parçacıl; plan tadilatlarıyla bütüncül planlama yaklaşımının devre dışı bırakıldığı bu süreçte, meslektaşlarımızın güvenceli istihdam koşulları da ortadan kaldırılmış ve işsizlik, güvencesizlik en önemli sorunlardan biri haline gelmiştir. Geline nokta, her ne kadar çeşitli yerelliklerde meslek alanımız adına önemli umut verici gelişmeler gözlense de, ülkedeki genel durum itibarıyla planlama meslek alanının, sermaye ve siyasi karar çevresinin isteklerini hayata geçirmek için başvurdukları bir araç haline getirilmeye çalışıldığı; bu amaçla meslek alanımızın içinin boşaltılmaya, meslektaşlarımızın işsizlik, güvencesizlik sarmalına mahkum edilmeye; mevzuat değişiklikleriyle bir engel olarak görülen

planlama düşüncesinin devre dışı bırakılmaya çalışıldığını söylemek mümkündür. Bu durum karşısında, 33. Dönem Yönetim Kurulu olarak, hem meslek alanımızın temel meşruiyet kaynağı olan kamu yararı doğrultusunda icraasının sağlanması, hem meslektaşlarımızın istihdam koşulları ve kapasitesinin geliştirilmesi hem de tüm yurttaşlarımıza karşı sorumluluğumuz gereği yaşam alanlarımızın sağlıklı, güvenli ve adil mekanlar sunması için geçmiş dönemlerden devraldığımız mücadelemizi ve faaliyetlerimizi sürdüreceğiz.

Bu doğrultuda, aşağıda sıralanan sorun alanlarına dair faaliyetler yürütmek ve tüm örgüt bileşenlerimizle birlikte ürettiğimiz kapsamlı çözüm önerilerini hayata geçirmek 33. Dönem Yönetim Kurulu olarak temel hedefimiz olacaktır:

- İşsizlik ve güvencesizlik sorunu
- Mesleki etik ilkelere aykırı planlama çalışmaları
- Meslek eğitim süreçlerindeki kontenjan, nitelik ve akademik kadro ile mekansal donatı eksikliği kaynaklı sorunlar
- Meslektaşlarımızın çalışma alanlarındaki daralma ve yeni faaliyet alanlarına dair eksiklikler
- Meslektaşlarımızın çalışma koşulları ve ekonomik sorunlar
- Yerleşim alanlarımızın adil, sağlıklı, güvenli ve afetlere karşı dirençli yaşam alanlarını sunamıyor oluşu
- Doğal ve kültürel alanlarımız üzerindeki yapılaşma baskıları
- Mevzuat değişiklikleri marifetiyle meslek alanımızın karşı karşıya kaldığı sorunlar

Bu çerçevede, 24-25 Şubat 2024 tarihinde gerçekleştirdiğimiz 33. Olağan Genel Kurulu'nda seçilecek olan Yönetim Kurulu'na verilen ödevler çerçevesinde, serbest şehircilik hizmeti üreten meslektaşlarımız, akademisyenlerimiz, kamu kurumlarında çalışan meslektaşlarımız ve farklı alanlarda faaliyet üreten tüm üyelerimizle birlikte alt çalışma komisyonlarında çalışacak, üretilen çözümlerle birlikte şekillenen taleplerimizin hayata geçmesi için örgütlü gücümüzle faaliyetlerimizi sürdüreceğiz.

Adil, Güvenli ve Sağlıklı Bir Çevrede Yaşam Hakkında Çalışmalar

Kamu yararı esaslı, ulusal ve bölgesel kalkınma politikalarının başat aracı olan planlamadan uzaklaşmanın sonuçlarını, en çok da şehir ve bölge plancıları olarak bizler yaşamaktayız. Neoliberal politikalar adıyla geçirilen, ancak emeğimiz, değerlerimiz ve yaşam alanlarımızın toplumun küçük bir kesimine aktarılmasını sağlayan projeler bütünü olarak okunması gereken bu dönemde, neoliberal yaklaşımın bir koşulu olarak meslek alanımız bir kenara atılmıştır. Plan onama yetkisi verilen onlarca kuruma rağmen ortada olması gerektiği gibi bir planlama çalışması yoktur. Kamu kurumlarının neredeyse her biri ilgili alanlarında sermayenin bu faaliyetlerini kolaylaştırmak ve hızlandırmak için parçacıl plan değişiklikleri yapmaktadır.

Meslek alanımızdan uzaklaşılmasının sonuçlarını toplumun tüm kademelerinde ve tüm boyutlarıyla yaşamaktayız. İktidarın ihale ve rantla taraftarlarına pay ettiği ve birincil sektörümüz olan inşaat sektörünün bugüne kadar yarattığı kentlerin ne halde olduğunu maalesef 6 Şubat 2023'te meydana gelen depremlerle acı bir şekilde deneyimledik.

Haksız rant kazancı için yapılan imar planlarının, ihale ve imar mevzuatında yapılan değişikliklerin ve imar aflarının toplum yararına olmadığını, yıkılan binalarla, güvenli toplanma alanı olmayan yurttaşlarımızla, su gibi en temel ihtiyacın bile karşılanamadığı kentlerimizde yeniden gördük. Yer seçimlerinin, kamu hizmet alanlarının, toplanma alanlarının, yapı yoğunluklarının, kısacası planlamanın olamayışının bir sonucu olarak milyonlarca insanımızın hayatının doğrudan etkilendiğini acı bir şekilde deneyimledik. Bunlara ek olarak özel sektörün ürettiği binaların yine özel sektör eliyle denetlenmesine yönelik olarak öne sürdüğümüz itirazlarımızın haklılığını da maalesef yaşadık.

Bu şartlar altında deprem bölgesinde neler yapılabileceği hakkında bir ders çıkarmak şöyle dursun, mesleğimizin bir Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile tamamen rafa kaldırıldığına şahit olduk. Planlamayı zaman kaybı, halk katılımının dolaylı bir tezahürü olarak plan askı,

itiraz süreçlerini bir teferruat olarak gören anlayış, son derece araçsallaştırılmış hale getirilen planlamayı yine de tamamen devre dışı bırakmayı seçmiş, depremi de maalesef bu hususta bir fırsat olarak kullanmıştır. Depremler sürerken kentsel alanla ilişkisi olmayan ve sırf zemini sağlam diye seçilen alanlarda başlayan inşaatlar, bütünleşik riskleri gözetmeden inşa edilen geçici barınma alanlarında yaşanan sel, yangın gibi olaylar ne yazık ki planlamayı, planlamanın bilimsel ve teknik birikiminin ne kadar gerekli olduğunu defalarca kez acı şekilde hatırlatmıştır.

Milyonlarca yurttaşı ve ülke büyüklüğünde bir bölgesel coğrafyayı doğrudan etkileyen depremler sonucunda sağlıklı, güvenli ve adil yaşam alanlarında insan onuruna yaraşır barınma koşullarını herkes için tesis etme temel bir öncelik olarak gündemdeki yerini almıştır. Ülke coğrafyasının büyük bir bölümünde aktif fay hatlarının bulunması, ülke metropollerinde beklenen 7 ve üzeri büyüklükteki depremler ve etkilenecek coğrafya da göz önüne alınırsa yeni dönemde de bu hususun bir öncelik olarak kalacağı kaçınılmazdır.

Sağlıklı, güvenli ve adil yaşam alanlarının tüm yurttaşlar için erişilebilir bir hak olarak tesis edilmesini sağlamak için, öncelikle ülkedeki yapı stokunun güvenli hale getirilmesi; öğrenciler, mülksüzler, kiracılar başta olmak üzere tüm yurttaşlar için sosyal konut projelerinin hayata geçirilmesi gerekmektedir. Mevcutta, yurttaşları müteahhitlere mahkum eden, parsel bazında ekstra imar haklarıyla kentleri yaşanmaz hale getiren, sosyal ve teknik donatı alanlarına dair standartlara uymayan yaklaşım merkezi ve yerel yönetimlerin öncülüğünde, kamu yararı odaklı bir anlayışın hakim hale gelmesi gerekmektedir. Bu nedenle, geçmiş dönemlerde olduğu gibi 33. Dönemde de kiralık sosyal konut projelerine dayalı bir yaklaşımı gündemde tutmak için faaliyetlerimizi sürdüreceğiz.

Doğa olaylarının afete dönüşmemesi için, yeni dönemde meslek alanımızdaki en önemli gündem başlıklarından biri olacağı açık olan dirençli kentlerin inşası hususunda, 33. Dönem Yönetim Kurulu olarak hem ilgili mevzuatta yapılması gereken değişiklikleri içeren kapsamlı önerilerimizi gündemleştirecek hem de rezerv alan, riskli yapı gibi enstrümanlarla işletilen kentsel dönüşüm süreçlerinin halkın geniş kesimlerinin lehine yürütülmesi için mesleki bilgi ve birikimimizle kamusal yarar doğrultusunda çalışmalarımızı yoğunlaştıracacağız.

Bunlarla birlikte, kentlerimizin geleceğini şekillendirirken, nitelikli kentsel alanlar inşa etme aşamasında en temel hususlardan biri kentlerimizin kimliğini, belleğini koruyarak; bu kimlikle uyumlu bir şekilde yeni yaşam alanlarımızı kurgulamaktır. Deprem bölgesi ve bu bölge dışında olup risk taşıyan diğer kentsel alanlarda, alt yapı, üst yapı ve yapı stokuyla birlikte bütüncül bir dirençlilik ve yeniden inşa çalışması sürdürülürken yaşam alanlarımızın tarihsel birikimle oluşmuş bellek değerlerini koruyup, bu değerlerin gelecek kuşaklara aktarılması için mücadele edecek; aksi uygulamaları tespit ettiğimizde ise etkin bir şekilde söz konusu hatalı pratiklere karşı hukuki süreç başlatacağız.

Özet olarak, kent merkezlerimizde, kent çeperlerindeki doğal alanlarımızda; nitelikli, adil, sağlıklı ve güvenli mekanların oluşması ve rant odaklı müdahalelere karşı kamu yararını ve kamusal varlıklarımızı korumak için Anayasal yetkilerimizi topluma karşı sorumluluk çerçevesinde yerine getirmeyi hedefleyeceğiz.

3. Meslek Alanı ve Meslektaşlarımıza Yönelik Çalışmalar

Programımızın ilk bölümünde değindiğimiz tarihsel süreç çerçevesinde, meslek alanımızın son dönemde yaşadığı değişim/dönüşüm ile birlikte, meslektaşlarımızın çalışma koşullarındaki geriye gidiş, ülke ihtiyaçlarıyla bağdaşmayan yükseköğretim politikası çerçevesinde yaşanan derin işsizlik, mesleki faaliyetlerin dar bir çerçeveye sınırlı kalması gibi sorunlar yeni dönemde çözüm üretmek için odaklanacağımız en temel başlıklardan biri olacaktır. Bu doğrultuda 33. Dönem Çalışma Programımızın temel amacı meslek alanımızın adaletsiz rant dağıtımının meşrulaştırma aracı olmaktan kurtarılarak yeniden kamu yararını tesis eden bilimsel çalışmalar olarak hayata geçirilmesi ve hem kamuda hem de özel sektörde emek harcayan meslektaşlarımızın hak ettikleri karşılıkları nitelikli çalışmalar üreterek kazanabilmeleridir.

Ülkemizde, mevcut mevzuat yapısı oldukça dağınık, çelişkili ve kamu yararına aykırı

uygulamalara alan açan bir durumdadır. Bu sebeple, 32. Dönemde şubelerimiz ve üyelerimizin katkılarıyla hazırlanan ve konuya dair kapsamlı öneriler içeren Seçimler Öncesinde Söyleyecek Çok Sözümüz Var başlıklı rapor kapsamında iletilen mevzuata dair Oda görüşlerinin hayata geçirilmesi için de gerekli çalışmalar bu dönemde yürütülecektir. Bununla birlikte, ülkemizde kamu yararı odaklı bir planlama anlayışının hayata geçirilmesi, yere özgün mekanların tüm paydaşların katılımıyla üretilebilmesi, etik, bilimsel ve teknik önceliklerin karar alma süreçlerinde önemli hale gelmesi için de çalışma yürütülmesi gerekmektedir. Planlamanın sermaye ve siyasi karar çevresinin istek ve eğilimleri doğrultusunda şekillenen yapısının değişmesi, kamusal değerlerimizin, doğal alanlarımızın, yaşam alanlarımızın kuşaklar ötesi yarar çerçevesinde korunması, kurgulanması ve gelecek nesillere aktarılması için meslek alanımıza dair tüm kurumları, kurumsal yapıları ve ilgili tüm paydaşları kapsayan bir yeniden düzenleme çalışmasına ihtiyaç vardır. Yeni dönemde bu konuya dair de gerekli çalışmaların yürütülmesi hedeflenecektir.

Odamızın bugüne kadar özlük hakları, ücretler, karne, üniversite kontenjanları, kamuda istihdam ve mevzuat düzenlemeleri hakkında yürüttüğü çalışmalarını güçlendirerek sürdürmek için aşağıdaki temel hedeflerin tüm meslektaşlarımızla birlikte yürütülecek somut çalışmalara ve kazanımlara dönüşmesini amaçlıyoruz.

- Ülkemizin ihtiyaç duyduğu planlama anlayışı ve disiplini yeniden hayata geçirmek
- Kamu kurumlarında ilgili tüm pozisyon ve kademelerde yeterli kadro ve özlük haklarını sağlamak
- Hak ettiğimiz bir ücretlendirme politikası, Meslek alanımızla ilgili olan tüm alanlarda aktif rol almak
- Meslektaşlarımızın bilgilendirilmesi ve mesleki gelişimlerine yönelik tanıtım, eğitim, rehber ve raporlar hazırlamak; panel, sempozyum, çalıştay vb. etkinlikler düzenlemek
- Gerekli mevzuat önerileri hazırlamak ve kurumlarla iletişimi güçlendirmek.

Meslek alanımızın önemi, meslektaşlarımızın topluma katkısı ve potansiyeli hakkında tanıtım, bilgilendirme, raporlama, kurumlarla ilişkiler gibi somut çalışma ve öneriler istihdam, ücret ve verilen hizmetlerin niteliğini de artıracaktır. Bu doğrultuda gerek bugüne kadar sürdürülen planlama faaliyetleri ve alt alanları olsun gerekse de son yıllarda kamunun gündemine giren yeni çalışmalar olsun, şehir plancılarının aktif rol alamadığı gerçeği ve bunun geliştirilmesi gerekliliği ortadadır.

Bu çerçevede meslektaşlarımızın çalışma alanlarını ve koşullarını güçlendirmeyi amaçlayarak atacağımız her adımın, aynı zamanda kamu yararını ve yaşam alanlarımızın geleceğini savunmak olduğuna inanıyoruz.

Odamızın bu konuda 32. Döneminde yürütülen ve belirli bir aşamaya da gelmiş olan bazı çalışmalarının güncel durumlarına bakılacak olursa;

— Plan Yapımını Yükümlenecek Müelliflerin Yeterliliği Hakkında Yönetmelik'e Dair Yürütülen Çalışmalar

Plan Yapımını Yükümlenecek Müelliflerin Yeterliliği Hakkında Yönetmelik'ten kaynaklı eşitsizliklerin giderilmesi için yürütülen çalışmalarda akademi, serbest piyasa, kamu ve diğer alanlarda faaliyet yürüten tüm üyelerimizin sorunlarını gidermek için 622 meslektaşımızın aktif katılımıyla oluşturulan kapsamlı çözüm önerileri, Odamız tarafından öneri yönetmelik çalışmaları olarak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na sunulmuştur. Geline nokta önerilerimizin bir kısmını kapsayan Yönetmelik değişikliği, 20.09.2023 tarihli Resmi Gazete'de ilan edilmiştir. Düzenlemeler her ne kadar Odamızın daha önce ilettiği taleplerini tam olarak kapsamıyor olsa da meslektaşlarımızın yararına olumlu adımlar atılan düzenlemeler olduğu görülmüştür.

Yönetmelik değişikliği sonrası hala sorun teşkil eden,

- Karne yükseltme sürecinde bir üst karne grubuna dair iş bitirme istenmesi
- E ve D gruplarına yükselme için geçmişte yalnızca çalışma süresi esas alınırken, yapılan değişikliklerle süreler kısaltılmış olsa da iş bitirme şartının eklenmesi

- Serbest Şehircilik Bürolarının yetkili serbest şehircilerinin ve çalışanlarının karne grubunun kamu çalışanlarında olduğu gibi, aktif çalışma süresi baz alınarak yükseltilmesi

hususları ilgili birimlere aktarılmıştır.

Meslek alanımızda kurumsallaşmanın sağlanması, üretilen şehircilik hizmetlerinin niteliğinin ve meslek alanındaki istihdam olanaklarının artırılması için kişilerin müellif olarak tariflenmesi yerine bürolar/firmalar üzerinden tanımlanan bir “müellif ekibi” tarifinin hayata geçirilmesi için çalışmalar bu dönem de yürütülecektir.

E-Plan Otomasyon Sistemi ve SPOBİS Entegrasyon Çalışmaları

Oda bilgi işletim sistemimiz SPOBİS ve E-Plan Otomasyon Sistemi arasında sağlanacak entegrasyon ile serbest şehircilik bürolarımızın tescil durumlarının anlık olarak E-Plan Otomasyon Sistemi ile paylaşılması hedeflenmiştir. 2024 yılı Ocak ayı içerisinde, Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü, Mekansal Planlama Genel Müdürlüğü ve CBS Genel Müdürlüğü personel ve yöneticilerinin bulunduğu ortak toplantıda, yürütülen çalışmaların nihayete erdirilmesi için gerekli konu başlıklarında fikir birliğine varılmış ve E-Plan Otomasyon ile Oda sisteminin entegrasyonu için çalışmaların en kısa sürede tamamlanması konusunda mutabakat sağlanmıştır. Geline aşamada, 2024 yılı içerisinde tam entegrasyonun sağlanması hedeflenmektedir.

Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Yerleştirmelerinde Başarı Sırası Kriteri Uygulanması ve Kontenjanların Düşürülmesi

Diğer mühendislik ve mimarlık meslek alanlarını yönlendirici nitelikte planlar üreten bir meslek alanının lisans eğitiminin niteliksizleşmesinin önlenmesi ve mezun sayısı ile istihdamı arasındaki oranın olması gereken düzeye getirilebilmesi için başarı sıralaması uygulanmasına dair taleplerimiz Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının YÖK

Başkanlığına hitaben ilettikleri yazılar ile; Odamız tarafından TBMM Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanlığı, TBMM Çevre Komisyonu Başkanlığı, TBMM Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Başkanlığı, TBMM Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Başkanlığı, TBMM Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığı'na taleplerimiz ayrıca iletilmiştir.

Şehir ve Bölge Planlama bölümlerinde asgari başarı sırası kriterinin uygulanmasına dair talebimiz ve yürütülen çalışmalara dair ÖSYM Başkanlığı ve YÖK Başkanlığı ile görüşmeler gerçekleştirmiş ve Odamız tarafından oluşturulan kapsamlı gerekçe raporu kendilerine takdim edilmiştir. Akabinde mecliste grubu bulunan tüm partilere söz konusu talebimizin iletilmesi için çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Odamız 33. Döneminde de bu girişimlerin başarıyla sonuçlanabilmesi için gerekli takip ve çalışmalar gerçekleştirilecektir.

Başarı sırası kriterinin uygulanmasına ek olarak, ŞBP bölümlerindeki ülke ihtiyaçları doğrultusunda kontenjanların düşürülmesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümünün özellikle 6 Şubat Depremlerinden sonra planlama mesleğine dair oluşan farkındalığa da paralel olarak “öncelikli alan” kapsamına alınması, bu faaliyetlerin TUPOB ile birlikte yürütülmesi için gerekli çalışmaların yapılması da bu dönemin öncelikli hedefleri olacaktır.

Bilirkişilik

Bilirkişilik Başvuru İlanı, Temel ve Alt Uzmanlık Alanları ve Aranılan Nitelikler başlıklı dokümanlarda yer alan hususlara dair Odamız görüşü Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü Bilirkişilik Daire Başkanlığı'na iletilmek üzere TMMOB'e 12.09.2023 tarihli yazımız ile iletilmiştir. Bu hususlarla birlikte meslektaşlarımız tarafından sıkça dile getirilen bilirkişilik başvuru ve eğitimleri hakkında gerekli çalışmalar gerçekleştirilecektir.

33. Dönemde, bu hususta ilk olarak Adalet Bakanlığı Bilirkişilik Daire Başkanlığına yazı ile başvuru yapılarak, Odamız tarafından eğitim düzenlenmesi için yetki

talebinde bulunulmuştur. Akabinde görüşme talebinde de bulunarak, uzun süredir düzenlenemeye bilirkişilik eğitimlerin yeniden başlatılması için de çaba sarfedilecektir. Bununla birlikte, meslek alanımıza dair pratikleri içeren dava dosyalarında, farklı disiplinlerden bilirkişi atamalarının da yapılmaması için gerekli çalışmalar yürütülecektir.

— **Şehircilik Hizmetlerine Dair İhaleler ve Hizmet Alımı**

İhale Kanunu ve Hizmet Alım Yönetmeliği'ne aykırı şekilde üstlenilen veya ihalesi yapıldığı tespit edilen şehircilik hizmeti yapımına dair ihalelere dair Odamız tarafından gerekli itiraz başvurularının yapılmasına, düzeltme yapılmaması halinde yargıya taşınmasına devam edilecektir.

Bununla birlikte, ülkemizde yaşanan yüksek enflasyon sebebiyle Kamu İhale Kanunu kapsamında üstlenilen işlerin bedellerinin iş teslimine kadar olan sürede değer kaybetmesi nedeniyle ilgili kurumlara yazılarak yeniden değerlendirilmesi ve aradaki farkların yüklenicilere ödenmesi için yazışma ve görüşmelere devam edilecektir.

— **Kamu Kurumlarında İstihdam**

Tüm yerel yönetim birimlerinde, plan hazırlama, denetleme veya onama yetkisi olan tüm kurumlarda şehir plancısı istihdamının sağlanması 33. Dönem Yönetim Kurulu açısından en önemli faaliyet alanlarından biri olacaktır. Bu hususta Bakanlık ve ilgili diğer yetkililerle gerekli ön hazırlık çalışmalarının ve akabinde görüşmelerinin yapılması sağlanacak; meslek alanımıza dair en önemli eksikliklerden biri olan bu sorun çözülmeye çalışılacaktır.

Kamu kurumlarında meslek alanımız ve doğrudan ilgili konularda meslektaşlarımıza yer verilmesi ve sayılarının artırılması adına duyurulan personel ilanlarının takibi; merkez ve taşra teşkilatları ile yerel yönetimlerde şehir plancılarının yer alabilmesi için gerekli yazışma, görüşme ve mevzuat önerileri bu dönemde de sürdürülecektir.

— **Mesleki Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar ve Yeni faaliyet Alanlarına Dair Öneriler**

Planlama mesleğinin faaliyet alanlarının genişletilmesi, yeni iş alanları, istihdam ve ücretler hakkında sorunların çözülmesi konularında meslektaşlarımızın fikirlerini almak amacıyla 13 Şubat 2024 tarihinde üyelerimiz ile bir anket paylaşılmıştır. Meslektaşlarımızın pratikte karşılaştığı sorunlar ve çözüm önerileriyle birlikte ülke ve dünya gündeminde olan yeni alanlarla ilgili öneriler derlenmeye çalışılmıştır.

Bugüne kadar Odamızın tespit ettiği konular ve anket sonuçlarına binaen Oda çalışmalarının yeni döneminin bu başlıklar ile geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Çalışmalar, belirlenen başlıklarda ilgili kurumlarla görüşmeler, mevzuat önerileri, tanıtım dosyaları, rehberler ve eğitimlerle sürdürülecek, ortak mücadele zemini ve dil birliği oluşturularak her alandan meslektaşımızla birlikte yürütülecektir.

Eğitim alanındaki niteliği, istihdam koşullarını ve meslektaşlarımızın refahını artırırken, ülkemizde yürütülen planlama çalışmalarının mesleki etik ilkeler çerçevesinde yürütülmesi ve yaratılacak yeni iş alanları ile mesleğimizin bu kriz ortamından çıkarılması için tüm meslektaşlar olarak, kolektif emekle, Oda çatısı altında birlikte sürdüreceğimiz aşağıdaki başlıklar öne çıkmaktadır.

- Yapı denetim ve ruhsatlandırma süreçlerinde ilgili aşamalarda şehir plancılarının dahil edilmesinin sağlanması,
- Plan değişikliği kaynaklı değer artış payının belirlenmesinde şehir plancısı görüşü alınması,
- İmar planlama, kentsel dönüşüm gibi çalışmalarda nitelikli kentsel mekan üretimi için kentsel tasarım ölçeğinin de zorunlu hale getirilmesi ve şehir plancılarının diğer ilgili mesleklerden bileşenlerle birlikte bu süreçte koordinatör olarak yer almasının sağlanması,
- İklim ve çevre çalışmaları, Eylem Planları, Akıllı Şehirler, Dirençli Kentler, SUMP gibi çalışmalara dahil olunması, bu

başlıklarda planlamanın belirleyici, aktif rolünün olmasının sağlanması,

- Halihazırda sadece vaziyet planı ile yürütülen bazı projelerde şehir plancısı zorunluluğu ve planlama süreçlerinin işletilmesi,
- Yerleşimler için Yeşil Sertifika çalışmalarına şehir plancılarının dahil edilmesinin sağlanması,
- Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama çalışmalarına şehir plancılarının dahil edilmesinin sağlanması,
- ÇED kapsamına giren ilgili başlıklarda şehir plancılarının yer almasının sağlanması,
- Y-Ençok gibi (değişiklik/tadilat) yeni iş kalemi yaratan hususların tespit edilerek uygulamaya konmasının sağlanması,
- Elektrikli araç şarj istasyonlarının imar planlarına konu edilmesinin sağlanması,
- İmar Uygulaması sürecine plancının dahil olması, planlarla uyumunun denetlenmesi, Gerekli bilgisayar programları, yeni kavramlar ve çalışmalar hakkında eğitimler düzenlenmesi de üyelerimiz tarafından önerilmiştir.

Odamızın 33. Döneminde bu başlıkların komisyon ve çalışma grupları ile ele alınması, ilgili meslektaşlarımız ve diğer meslek alanlarıyla görüşmelerin gerçekleştirilerek meslektaşlarımıza yönelik bilgilendirme, rehber ve eğitim çalışmalarının hazırlanması; kamu kurumları ile görüşmeler ve mevzuat önerilerinin gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır. Aynı zamanda Odamız 33. Olağan Genel Kurulu'nda Serbest Şehircilik Komisyonu'nca sunulan ve kabul edilen 2, 3 ve 4 nolu önergelerle tanımlanan komisyon ve faaliyetlerini de kapsamış olacaktır. Şehir plancılarının dahil olmasının önünde engel bulunmayan alanlarda gerekli bilgilendirme ve eğitim çalışmaları; yer almamız gereken ancak yer alamadığımız alanlarda ise gerekli görüşme ve mevzuat önerilerinin sağlanması şeklinde bir yöntem belirlenecektir.

Yayın Faaliyetleri, İletişim Araçları, Etkinlikler ve Kurumsallaşma

- Planlama Dergisi; Kurullarda güncelleme ve eklemeler yapılması ve makale yayımlanma sürelerinin kısaltılması ve yayın kalitelerinin artırılması için gerekli çalışmaların yapılması hedeflenecektir.
- Kenthali.org; Web sayfasında yapılan güncellemeler neticesinde, içerik olarak video ve podcast gibi ürünlerin de yüklenmesi sağlanmıştır. Bu çerçevede, üyelerimizin daha yoğun bir biçimde katkı sunması ve Odamız için kalıcı bir alternatif yayın mecrası haline gelmesi için çalışmalar sürdürülecektir.
- Odamız ve tüm şubeler ile temsilciliklerimiz tarafından kurumsal sosyal medya hesaplarından yapılan paylaşımların kendi içerisinde bir görsel çerçeve ve düzene oturması için bir sosyal medya yönergesinin hazırlanması hedeflenecektir. Bununla birlikte, Odamızın kurumsal logo kullanım kılavuzunun da güncellenmesi ve gerekli düzenlemelerin yapılması sağlanacaktır.
- Odamızın Meslek İçi Sürekli Eğitim Merkezi bünyesinde yeni dönemde, özellikle meslek alanımız çerçevesinde oluşturulması hedeflenen yeni faaliyet alanlarına dair bilgi birikimi ve mesleki yetkinliği sağlamak adına, alt uzmanlık alanlarımıza dair eğitim programlarının hazırlanması sağlanacaktır. Bunların yanında, rutin eğitim programlarının sıklığı artırılarak, belli bir takvime oturtulmuş haliyle düzenlenmesi sağlanacaktır.
- 33. Dönem içerisinde düzenlenecek 48. DŞG ve 49. DŞG Kolokyumlarında, yalnızca akademik bildiriler değil; meslek alanımıza dair temel sorun alanlarının konuşulup tartışıldığı, bu hususlarda kamusal bilgi üretimini hedefleyen çalışmaların yapılması sağlanacaktır.
- 33. Dönem içerisinde, şubelerimizin de destekleriyle kentsel ulaşım, coğrafi bilgi sistemleri, kentsel dönüşüm ve kentsel tasarım konu başlıklarını meslek alanımız çerçevesinde ele alan sempozyum ve çalışmaların gerçekleştirilmesi sağlanacaktır.

- 33. Olağan Genel Kurul'da delegelerimiz tarafından verilen tavsiye kararı çerçevesinde fiziksel ortamda bir Serbest Şehircilik Çalıştay düzenlenecektir.

4. Örgütlenme

1. Örgüt içi yapılanma ve Temsilcilik ile Şubelere dair çalışmalar

Odamızın örgütsel etkinliğinin ve etki alanının genişletilmesi, örgütsel bütünlüğümüzle sağlanabilecek bir olgudur. Bu çerçevede 33. Olağan Genel Kurulunda iletilen eleştiri ve önerileri de dikkate alarak Genel Merkez, Şube ve Temsilcilik arasındaki ilişkilerinin iyileştirilmesi ve kurumsallaştırılması amacıyla çalışma yürütülecektir. 33. Dönemde çalışmalarımızın temel hedeflerinden biri, örgüt içi ilişkilerin güçlendirilmesi ve bu amaca yönelik olarak da mevcut sorun alanlarında çözümlerin üretilmesidir. Bu çerçevede, örgüt ilişkilerinin iyileştirilmesine yönelik aşağıdaki çalışmaların yapılması hedeflenmektedir:

- Geçtiğimiz dönemde çeşitli sebeplerle online platformda yürütülen ortak toplantılara ek olarak Şubelerimizi fiziki mekanlarında, Genel Merkez ve Şubelerimizle ortak Yönetim Kurulu toplantıları yapılacak, bu toplantılara temsilcilerin katılımı da özendirilecektir.
- Karşılıklı iletişim kanallarının iyileştirilmesi sağlanacak ve bilgilendirme ve yetki alma süreçlerinde hızlı geri dönüş için gerekli hassasiyet gösterilecektir.
- Şubelerimiz ve temsilciliklerimizle 33. Dönem içerisinde, fiziki mekanda bir örgüt toplantısı organize edilecek ve örgüt içi ilişkilerin güçlendirilmesi için çalışma yürütülecektir.
- Başta kaynak ve insan gücü sınırlı şubeler olmak üzere, Şube ve Temsilciliklerimizin, buldukları bölgedeki yerel gündeme ilişkin etkinlikleri, kaynakların izin verdiği ölçüde desteklenecektir.
- Önemli gündemlerin oluştuğu durumlarda, Genel Merkez'e ihtiyaç duymaları durumunda Şube ve

temsilciliklere uzman, teknik destek ve benzeri destekleri sağlayacaktır.

- Genel Merkez ve şubeler düzeyinde faaliyet gösteren komisyon ve çalışma grupları arasında işbirliği ve koordinasyon sağlanacak ve ortak ürünlerin elde edilmesi için gerekli çalışmalar yapılacaktır.

- Dava açma süreçleri, etkinlik ve faaliyet süreçlerine dair kurumsal işleyişi dair bilgilendirme toplantıları yapılarak işleyişte yaşanan sorunların önüne geçilecektir.

- Şubelerimizden, buldukları kente dair Kent Raporu hazırlamaları istenecek, ihtiyaç duyulması halinde tüm şubelerimize gerekli destekler sağlanacaktır.

2. Meslektaşlarımıza dair yürütülecek çalışmalar

TMMOB Şehir Plancıları Odası'nın kurucu unsuru üyeleridir. Ancak örgütlülüğümüzün her düzeyinde üyelerimizin katılımının oldukça sınırlı kalması önemli ve yapısal bir sorundur. Oda örgütlülüğümüzün en temel dayanağı olan üyelerimizle Oda birimlerimizin ilişkilerinin güçlendirilmesi ve üyelerimizin Oda çalışmalarına katkısını artıracak stratejilerin geliştirilmesi yönünde çalışılacaktır. Her üyenin aktif üye haline getirilmesi temel ilkedir. Bu çerçevede;

- Odanın etkinlik ve etkililiğinin artırılması üyelerimizin örgütü önemsemesinin temel aracı olarak görülüp, bu yönde çalışılacaktır.

- Üyelerin ilgisini çekecek alanlarda, sosyal etkinlikler de dahil, faaliyetler artırılacaktır.

- Belli aralıklarla yapılan Danışma Kurullarının, üyelerimizden gelen öneri gündemlerle daha sık toplanması sağlanacak, üyelerimizin yönlendirmesi ile farklı gündemler oluşturulacaktır. Bu sayede üyelerimiz, Oda faaliyetlerinde daha aktif rol alacaklardır.

- Kamu kesiminde ve özel sektörde çalışan plancıların sorun alanlarında aktif tutum takınılarak yanlarında yer alınacaktır. Bu çerçevede;

- **Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan üyelerimiz için;** özlük haklarının korunması, ek göstergelerin uygulanması için çalışma yürütmek ve gerekli kurumsal görüşmeleri yaparak sonuç odaklı girişimlerde bulunmak;
- **Serbest Şehircilik Hizmeti üreten üyelerimiz için;** özellikle “karne” yönetmeliğinin yarattığı eşitsizliklerin giderilmesi için çalışmaları sürdürmek; kamu ihaleleri ile üstlenilen şehircilik hizmetlerinde bedellerin ekonomik koşullara uygun seviyeye çekilmesini sağlamak için çalışma yürütmek, geçmişte üstlenilip enflasyonist ortam nedeniyle değer kaybına uğrayan ihalelerin yeniden değerlendirilmesini sağlamak üzere girişimlerde bulunmak, imar planı ve plan değişikliği dışında yeni iş kalemlerinin yaratılması için gerekli çalışmaları yürütmek, en az ücret denetimini etkin bir şekilde sürdürerek piyasa kontrolünü sağlamak ve SŞB’lerin şubelerimiz tarafından ziyaret edilmesini sağlayarak ilişkileri kuvvetlendirmek;
- **Ücretli çalışan üyelerimiz için;** alınan maaşların Oda tarafından belirlenen asgari ücretlere uygun bir şekilde yattığını etkin bir biçimde kontrol etmeyi sürdürmek; iş yerinde maruz kalınan her türden olumsuz duruma dair gerekli dayanışma ve desteği sağlamak, özlük haklarına dair bilgilendirme çalışmaları yapmak;
- **İş arayan meslektaşlarımız için;** Bölümlerimizdeki mezun sayısının ülke ihtiyaçları çerçevesinde düşürülmesi için gerekli çalışmaları yapmak; yeni iş alanları yaratmak üzere faaliyetlerde bulunmak ve mesleki eğitim programlarıyla uzmanlaşma ve mesleki gelişimlerine katkıda bulunmak;
- **Öğrenci arkadaşlarımız için;** Öğrenci Komisyonu çalışmalarını aktif şekilde sürdürmek ve şubelerimiz tarafından komisyon çalışmalarını desteklemek üzere ortak etkinliklerin düzenlenmesini teşvik etmek; Planlama Öğrencileri Yaz ve Kış Eğitim Kamplarının kontenjanlarını artırarak daha fazla öğrenci ile iletişim kurmak, tüm bölümlerimizdeki öğrencilerimizin eğitim sürecinde destek olmak amacıyla Şubelerimizin düzenli bölüm ziyaretlerinde bulunmasını

sağlamak, Bölüme yeni başlayan meslektaş adaylarımızla tanışma toplantıları ve mezun olan meslektaşlarımızın mezuniyet törenlerine katılımını sağlamak; böylelikle öğrencilik dönemi boyunca aktif bir ilişkiyi kurmak hedeflenecektir.

5. Kurumlarla İlişkiler

1. Uluslararası Planlama Kuruluşları

Uluslararası Planlama Kuruluşları ile iletişimi kuvvetlendirmek; Kıbrıs Şehir Plancıları Odası başta olmak üzere, farklı ülkelerdeki planlama birlikleri ve meslek örgütlerine ek olarak AESOP, GPEAN, ISOCARP, ICOMOS gibi uluslararası kuruluşlarla olan iletişim daha kuvvetli hale getirilecek ve etkinliklere katılım sağlamak üzere aktif çaba gösterilecektir.

2. TMMOB;

TMMOB Şehir Plancıları Odası’nın da kurucu üyesi olduğu TMMOB örgütlülüğü kentsel kamusal değerlerin savunulması açısından en önemli platformu oluşturmaya devam etmektedir. Bu çerçevede;

- TMMOB örgütlülüğü ve bağlı odalarla yürütülen ortak faaliyetlerin artırılması hedeflenecektir.
- TMMOB Kent Sempozyumlarının düzenlenmesinde aktif rol alınacak, mümkün olduğu çerçevede sekreteryaya sorumluluğunun şubelerimiz tarafından üstlenilmesi sağlanacaktır.
- TMMOB örgütlülüğü içinde gündem belirlemeye ve kentsel sorunlara daha kapsamlı ve sistematik bir yaklaşım gösterilmesine yönelik aktif bir tutum alınacaktır.
- Meslek alanımız içerisine giren fakat kent mücadelesi kapsamında değerlendirilebilecek olan rant odaklı müdahalelere karşı açılan davaların ortaklaştırılması ve daha sistematik hale getirilmesine yönelik çabalar artırılabilecektir.
- Kentsel sorunlara ilişkin ortak komisyonların kurulmasına yönelik girişimlerde bulunulacaktır

3. Planlama alanında faaliyet gösteren kamu kurumları ile ilişkiler;

Planlama alanında yetkili kamu kurumları ve belediyeler, son dönemde kentlerin şekillendirilmesinde kamu yararı yerine piyasa değerlerini öne çıkartan bir yaklaşımın ana aktörleri olmuşlardır. Belediyeler yanında, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ve TOKİ ile 6 Şubat Depremleri sonrasında kurulan Kentsel Dönüşüm Başkanlığı gibi özel statüdeki kurumlar kentlerde yaptıkları parçacı müdahalelerle geri döndürülmesi güç sorunlara yol açmışlardır. Bu türden uygulamaların önümüzdeki dönemde de devam etmesi olasıdır. Bu çerçevede;

- TMMOB Şehir Plancıları Odası eleştirel yaklaşımını ve ilkelerini koruyan bir tutumla siyasal partiler ve TBMM'de kentlere ve meslek alanına yönelik yasal düzenlemelerde aktif tutum takınacak ve yasal değişiklikler konusunda Meclis komisyonları da dahil olmak üzere, her düzeyde görüşlerinin dikkate alınmasına yönelik çaba gösterecektir.
- Başta belediyeler olmak üzere, planlama alanında faaliyet gösteren tüm kamu kurumlarında yapılan çalışmaların izlenmesine yönelik çabalar artırılacak, olumsuz uygulamalara yönelik uyarı ve yargıya taşıma yöntemleri aktif biçimde kullanılacaktır. Bu kurumlarda çalışan plancıların Odamız ile daha yakın işbirliği yapmalarına yönelik çaba gösterilecektir.
- TOKİ ve Kentsel Dönüşüm Başkanlığı gibi kamu kurumu niteliğindeki kurumların uygulamaları daha yakın takibe alınacak ve olası kamu yararına aykırı uygulamaları karşısında aktif tavır alınacaktır.

TMMOB Şehir Plancıları Odası 33. Dönem Yönetim Kurulu, yukarıda sıralanan genel ilke ve çalışma esasları doğrultusunda, bu çalışma programı ve eylem planı kapsamında tüm örgütü ve üyeleri ile birlikte üreteceği bir yaklaşımla çalışmalarını kararlılık ve özenle sürdürecektir

**33. Dönem
Şehir Plancıları Odası
Yönetim Kurulu**